

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ вносить
на цілий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно 1 „ — „
для заграниці 20 рублів або
40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр.
в бюрі газет Л. Горовіца в
Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня крім неділь і ру-
ських свят о год. 5. по пол.

Редакция і Адміністрация
„Буковини“ находить ся в
Чернівцях (ул. Петровича
ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за
оплатою 6 кр. від стрічки;
а в „Надїсанім“ по 10 кр.
від стрічки.

Зміна системи.

V.

Подумаймо тепер над тим, що і як ро-
бити, щоби дійсно всюди наступила вираз-
на, рішуча і тривала зміна системи в ко-
ристь Русинів?

Передовсім мусимо стояти непохитно і
консеквентно на яснім і виразнім станови-
щи народнім рускім і рішучо отрясти ся і
визволити ся від усього, що спиняє розви-
ток рускої народности на основі чисто-ав-
стрійській. Тоді ніяке правительство не сміє
нам відказати потрібних до національно-куль-
турного розвитку рускої народности засо-
бів. Тоді і Поляки, хочби і шовіністи, не
мати муть оружя проти нас. І задля того
треба передовсім рішучо не тільки зірвати
з москвофілами, але й бороти ся з веїми,
що допускають ся якихсь суперечностей
або неясностей.

Одначе не тільки саме правительство
може довести до зміни системи. Треба ді-
лання і з нашого боку. Ми повинні всюди
користувати ся правами, які прислугують
нам на законній основі нашій мові і наро-
дности, а поборювати і викорінювати з по-
серед рускої суспільности байдужність, ма-
ловажене або нехтоване нашої мови і тих
інституцій, які пособлять культурному роз-
виткови рускої народности в Австрій. Нехай
руска суспільність знає, що ті придбання,
які ми досягнули доси для нашого націо-

нально-культурного і економічного розвитку
— не „дрібні і хвилеві користи“, як учить
п. Романчук і „Дѣло“, доказуючи софістич-
но, що нібито „ті здобутки могли бути при-
иньших обставинах хоєсенні, а при теперіш-
них вони втратили свою вартість“, але не-
хай знає руска суспільність, що се певні
і тривалі підвалини до нашого народного
розвитку (катедри рускої історії, гімназії
рускі і рускі школи взірцеві, Дністер, суб-
венції для наших народних інституцій: те-
атру, Просвіти, наук. тов. ім. Шевченка і
т. ин.). Нехай руска суспільність научить
ся не тільки цінити єї придбання і ними до-
рожити, але нехай і в повній мірі ними ко-
ристує ся, а тим покаже, що домагання ру-
ських послів були виправдані. Тоді не мо-
жуть нам указувати, що нема для кого за-
кладати руских шкіл, що нема рускої на-
уки й літератури, що не потрібно урядни-
кам знати руского писма і языка, бо самі
Русини домагають ся латинського або поль-
ського. Нехай до руских класе виєсує ся не
по 14 або 20 учеників чи учениць, а по 80
або 100, як се стало ся в Ціллеї, нехай
на виклади історії України-Руси ходить не
7 або 10 слухачів а хочби сто-двісті, не-
хай Русини до веїх властей уридових від-
носять ся в рускій мові, а не московщи-
ною або язичієм, тоді система конечно змі-
нить ся, бо й власти зрозуміють, чоґо Ру-
сини домагають ся і що їх домагання зовеїм
справедливі.

Нехай отже руска суспільність знає,
що „зміна системи“, про яку безнастанно
править п. Романчук, залежить також від
самих Русинів, а не тільки від правитель-
ства, що Русини мусять з свого боку до
сеґо приложити рук і що раз треба поне-
хати давне рутенство, яким пересякла вся
політика п. Романчука (die Regierung wird
für uns sorgen — правительство най змі-
нить систему, а решта скорше чи пізнійше
сама прийде — отже wir brauchen nichts
zu thun).

Руска суспільність повинна вже раз
вилічити ся з того хибноґо погляду, який
їй піддає „Дѣло“, чи там п. Романчук, що
нібито „решта скорше чи пізнійше сама
прийде“. Се справденне самодурство, що
заподіває безмірні шкоди нашому народови.
Нікому нічо ще само не прийшло, отже й
Русини не повинні на те покладати надії,
хйба що схотять приймати дитячу казку
про край дармоїдів за дійсну правду. В
культурнім розвитку народів відбуває ся
важка боротьба, один нарід іде з другим
навзаводи, отже й Русини повинні тямити,
що лише працею органічною, наукою й ін-
теліґенцією здобудуть собі рівноправність
і стануть поруч иньших культурних наро-
дів. Притча пок. Яхимовича про пізнього
Русина на жаль ще далека до здійсненя
і Русини ще мусять добре в поті чола по-
трудити ся, щоби міг здігнати иньших жен-
ців на культурній ниві. Тимчасом опози-

46)

ЦАРІВНА.

Оповіданє

Ольги Ісобилянської.

(Дальше).

Одного поранку, вже по тім, влетіла Ру-
мунка до неї заплакана, розгнівана і вимовила
мешкане.

„Чому?“ спитала Наталка зчудована.

„Та якого лиха сидіти мені тут довше!“
відповіла і заплативши належні гроші, котрими
орудував батько Оксани, вилетіла мов фурия,
тріснувши дверми за собою. За кілька днів прий-
шла до неї попрацати ся. Між иньшим сказала:

„Орадину скажіть, що най женить ся з
ким хоче, мене того нічо не обходить. Він до-
броґо не заслужив нічо.“

„Скажіть ему то самі, пані“, відповіла На-
талка.

„О, він тепер до мене не прийде!“ сказа-
ла і усміхнула ся гірко. „Ви не знаєте, який
він. Нині запалить ся, обіцяє євіт, а завтра вже
холодний мов лід і мудрий як той Соломон. О,
я его ненавижду! Скажіть ему отес, він до вас
прийде.“

„Нехай не приходить“, сказала дівчина
гордо.

„Еґ, ви все такі чудні!“ загомоніла. „Я

знаю, що він таки прийде колись до вас. Заці-
кавить ся знов чим небудь і зайде; тоді скажіть!“

Наталка не обзивала ся. Він не зацікавить
ся більше нею, бо она остала ся та сама, впро-
чим що обходили єї зносини сих двох людей?
Для сеї жінки не мала она ані крихти поважа-
ня, а его не могла она цілком ганити.

„Знаєте, що я завважала?“ говорила Ру-
мунка таємничо. „Я замітила, що він вас боїть
ся. Перед вами хоче якимсь иньшим бути. Се
як раз добре. Раз, ще давно, сказав, що ви „мол-
ні“, а раз, що побідить вашу гордість і що се
буде найкрасша хвиля в его житю. А раз був
у мене і дивив ся за чимсь у вікно. Саме тоді
вертали ви з проходу і переходили городець пе-
ред верандою, а ваша Діана витала вас весели-
ми скоками. Ви зігнулись до неї і поплескали єї
по голові.“

„Чи панна Верковичівна не приходить ні-
коли до вас тепер?“ спитав, не зводячи з вас
погляду.

„Ні“, відповіла я.

„Розуміє ся“, відповів глумливо, „она скор-
ше загине ніж піде проти свого переконаня. Она
все ще така сама.“ По его устах пробіг дивний
усміх і він додав по хвилі: „Колись переконає
ся, що єї погляди не відповідають житю і що
такою, якою власне єсть, не вдержить ся в ни-
нїшних часах.“

„Опісля вишитував ся, хто до вас найбільше
заходить, чи у вас широка корреспонденция, і з

ким ви найбільше сходите ся. О, він супроти
вас, дивно, дивно настроений, і мені все здає
ся, що ви могли би ему неоднo сказати.“

Відтак, каже Румунка: йй видить ся, що
він оженить ся дуже богато, бо раз сказав йй,
що та, що схоче его імя носити, мусить мати
трицять тисяч; він крутить ся коло якоїсь бо-
гачки, Польки, але рівночасно обсьміває єї, він
не вірна натура, не вірна, мов та собака, она
его ненавидить! І обнявши дівчину притиснула
єї щиро до себе, мов би проживала з нею цілий
час в найбільшій приязни, і пішла. Наталка би-
ла ся довго з думками, розбираючи ті єї слова,
а замітка, що він настроений супроти неї дивно,
зворушила єї чимало.

Ні, ні, говорив якийсь голос в ній, він єї
не любив уже. Все те було лиш відгомонам
якоїсь гордості і німети. То лиш она не могла
відвернути ся від него цілком, чувала над ним
з далека, в затишку, чувала думками і серцем,
не тратила віри в него і в те, що йй здавало
ся в нїм сильне і непохитне. Деколи звиняла ся
перед собою за ті думки. Жите таке одностайне
(вмовляла в себе), а він пригадує йй, що она мо-
лода; крім того все те не вадило йй ані в пра-
ці, ані в чім иньшій. А в то, що він хоче бо-
гато женити ся і без любови, значить лиш за-
для грошей, в то она не вірила. Він був при-
страстний, несправедливий, палкий, неостійний,
але до того він нездатний. Він остав ся про те
все в ґрунті той сам Орадин, за котрим нераз

ційні проводирі і органи заколисують его знов до сну, приспівуючи ему рутенську пісеньку: „Правительство най змінить систему, а решта скорше чи пізніше сама прийде!“ Отсе наука опозиційна, що вчить лише „відпорним становищем зазначувати невдоволене Русинів“ (власні слова п. Романчука на зборах „Народної Ради“ львівської 5. мая 1894 р.), а се сходить знов на давно осьмішений тверезими політиками рутенський Schmerzensschrei der Ruthenen! Як засліплена і запаморочена сею наукою значна частина рускої суспільности, показує погляд одного з мудрагелів опозиційних, що буває в потребі справоздавцем „Дьла“. „Що то варта, казав він, тих кілька тисяч придбаних річно для наукового товариства ім. Шевченка, нехай би вони і пропали. Дух опозиції між народцями варт сотки тисяч!“ Отже після погляду сего мудрагеля політичного вартіше опозиційне крикунство, як робота наукова і ті видання, що виходять коштом тих щорічних кількох тисячів в науковім товаристві ім. Шевченка.

Ми тимчасом иньшої думки, яку висловили вже в нашім вістнику з „почином нової доби“ і навели в останньому числі. Ми певні, що тільки щира і невинуча праця органічна на кождім полі нашого національного і культурного розвитку може нас подвигнути вперед. А коли серед тої роботи стрінемо злу волю, неохоту та неприхильність з якого небудь боку, тоді робити мемо й опозицію, однак не будемо кликати в підмогу не тільки Маркова і Щавинського, ані споріднених їм Давидяків і Курдидиків, бо всі вони також противні розвитку нашого народу яко окремішної індивідуальности в славянській семі. До успішної роботи потрібна неминуха добра організація, про яку в нас тільки все говорять і пишуть. В сій роботі органічній спіяли нас все москвофіли і уміли своєю хитростю приманити до себе частину народців для своєї руйнуючої роботи. Споглядаючи реально на наші відносини партійні, ми зовсім не заманюємо ся надією, щоби збратана з москвофілами частина на-

родовців так скоро прозріла і бачила її шкоди, які наносять народови рускому такою поганою спілкою. Тому відкликуємо ся до всіх тих Русинів-народців, що виховали ся і виростили на основі давньої громадської організації, у котрих ще не затмив ся ясній погляд на нашу справу, у котрих ще не завмерло почуте, що москвофілство, се рак нашого народного організму. Відкликуємо ся до них, щоби в ім'я нашої чистої і непорочної ідеї народної еднали ся і ставали до органічної роботи. Нехай до такої роботи з'єднають ся сотня-дві щирих людей, готових до саможертви, а в ім'я сеї ідеї поборемо всі труднощі й перепони, позбудемо ся того рака, що ятрить нашу суспільність. Такою реальною, позитивною й органічною роботою зміцнить ся наш народний організм, а тоді мусить також наступити зміна системи!

НОВИНИ.

Чернівці, дня 4-го серпня 1896.

Австрійська рада державна має після донесення польських часописів зійти ся між 20-им а 24-им вересня с. р. і радити до 20-го грудня, по чім будуть скликані краєві сойми.

В справі ревізії ґрунтового катастру відбула бук. краєва комісія в п'ятницю засідане, на котрім пояснено членам вагу ревізії і подано до відомости, які блуди в оціненю найшли самі фінансові урядники. Опісля вибрано два субкомітети, а то для економічних культур і для лісів. До першого субкомітету входять: бар. Николай Муштаца, Густав Марін і Рудольф Ферро, а до другого: бар. Николай Муштаца, Антін Кохановский мол. і Вікентій Екль.

При мужескій уч. семинарії в Самборі буде з новим шкільним роком отворена 4-класова школа вправ з польською і рускою викладовою мовою. Сего року отворяє ся лише першу класу, а потім поступенно доповнить ся шко-у. Число дітей, котрі мають бути прийняті до тої школи, не є велике, тож родичі повинні в днях 29, 30 і 31-го с. м. згледосити свої діти в дирекції учительської семинарії, коли ті діти кінчать в сім році 16-ий рік свого життя.

Руский театр в Чернівцях. Наш театр, що зїстає під зарядом Рускої Бесіди у Львові, загадує — як довідуємо ся з певного жерела — загостити до Чернівців. Коло 1-го вересня буде гостити в Городенці, а потім коло 25-го вересня вибере ся на Буковину, при чім вступить до Чернівців, а рад би поступити також до Кіцманя. Залежить все від того, чи зложать ся обставини користно для театру. А се в великій часті залежить знов від черновецьких Русинів.

Конець доносам. Хто жие на границі держави, той добре знає, який то поганий заробок вибрали собі слабі характери. Є такі селяни, що лише на то чекають, аби когось заденунціювати, що він то а то перепачкував, бо з того має денунціант заробок. Тепер же урядова Wiener Zeitung оголошує санкціонований цесарем закон, котрим зносить ся премію за такі прислуги. Тим положено конець тому поганому заробкови.

В Чернівцях мають сеї осени відбути ся доповняючі вибори до громадської ради. Тепер вже почали ся роботи для уложеня спису виборців, а самі вибори відбудуть ся мабуть в падолисті. При сій нагоді мусимо висказати наше здивоване, що черновецькі Русини так байдужно відносять ся до громадських виборів. Жиди, Німці, Волохи і Поляки рухають ся, всі старають ся як найбільше заступників вислати до громадської ради, лише Русини тихо сидять і чекають, чи не зроблять в другім колі урядники ласку та виберуть хоч одного Русина! А чи ми не могли би самі в третім колі вибрати хоч двох Русинів? А що з передмістями? Чи пр. в Клокічці так мало Русинів, що они не могли би переперти свого кандидата? Та в тім то біда, що у нас міщани ходять собі самонає, замість інтересувати ся громадськими справами. Правда, багато з них належить до „Міщанської Читальни“, але чи багато користає з того, що подає то товариство? А шкода, бо в нім могли би черновецькі міщани зорганізувати ся як слід і виступити як один муж. Ще справа не цілком програна; вибори до громадської ради аж в пізній осені! Значить, часу є досить, щоби зорганізувати ся до виборчої борби, коби лише була у наших міщан щира воля до того.

З Брідка: Недавко у нас відбули ся громадські вибори. Купка поступових громадян старала ся виділити на вибори в тім напрямі, аби до громадської ради увійшли люди прихильні просвітї. Се почасти удало ся, бо на двірника вибрано честного і тверезого чоловіка, котрий готов кожду добру справу підперти. Небавом тут утворить ся читальня „Рускої Бесіди“. Статут уже затверджений правительством. До тепер була тут самотійна читальня, котра певне не мало причинила ся освідомленя одиниць, але все таки

так тужила гірко і котрого она лучше знала, хоть і як віддалив ся від неї.

А Марко?

Про него чула дуже з рідка. Оксана не споминала его перед нею майже ніколи, а коли спімнула, то хіба те, що він знаходить ся там, або деінде, і що не має надії вернути ся скоро до дому. Раз спімнула їй, що він писав між иньшим і те, що в вільних хвилях опише подорожі по всіх доси звиджуваних краях і що се мале діло посвячене комусь. Але кому оно посвячене, Оксана не казала, а она й не питала. Образ его бліднів чим раз більше в її душі і знакомство з ним здавало ся їй тепер лиш якоюсь прегарною мрією...

*

Она скінчила писати свою повість, о котрій казала своїм товаришкам, що в ню вложила цілу свою душу і писала її кровю свого серця. На ту працю поклала, як казала, всю свою будучність.

Обставини, в яких жила, не були найліпші і она проживала нераз гіркі хвили унокореня. Се була правда, що она заробляла гроші і голкою, однак що-ж було робити? Мешкане мала даром, мала також деякий заробок із своїх учениць, але те все не вистарчало на вимоги життя, а хоть она і жила і одягала ся скромно, то за те потребувала гроший і на такі річі, без ко-

трих ніяк не можна обійти ся інтелігентному чоловікови.

Одного вечера зібрали ся в неї її товаришки і она читала їм свою повість в голоє. Нараз помітила, що мазарка плаче. Се вразило її так сильно, що аж поблідла і на хвильку в читаню задержала ся. Все те вразило й Оксану.

„Чого ти плачеш, Софіє?“ спитала Наталка мазарку і видивила ся на неї своїми сияючими, зворушеними очима.

Молода артистка не відповідала.

„Не можеш нам сего сказати? Чи оно тигає ся праці, чи мене, чи нас обоїх? Скажи, прошу!“

Дівча похитало головою, стиснуло їй щиро руку і присилувало себе до спокою.

„Се нічо, Наталочко, нічо“, казала, „се лиш нерви!“

Наталка дивила ся на товаришку через хвилю допитливим поглядом і її обгорнули невимовно сумні чутя; однак лиш на хвильку; трохи згодом успокоїла ся цілком і читала далі. Чим довше читала, тим більше зміняв ся вигляд жінок, що нерухомо їй прислухували ся. Они дивили ся на неї так, мов би перед їх очима заходила з нею зміна, мов она перед їх очима перетворювала ся в щось нове, нетикальне...

Вкінці сказали, що она може з певністю надіяти ся успіху з сеї праці, пораяли, куди вислати її, додали відваги, збудили надії, додали

тільки охоти до життя, що она того вечера немов віджила, і стала такою веселою, якою не була вже давно.

Відославши рукопись, она числила дні, коли дістане відомість про неї.

Коли на ню налягав сум або ріжні недовстачі, і клопоти її обставин пригнітали мов тягар її душу, — пригадувала собі відослану працю і мов відчувала, що від неї ллє ся якась світло; що она „душа“ її істнована, і що все проче тепер в її житю річ побічна. Так, в тій праці спочивала її будучність, крило ся її щасте, звідси походило для неї „житє“ і она віддала ся якимсь прегарним, пишним надіям, а душа її роз'явилась мов від сонця...

XV.

Було се пізною осеню, в рік по смерти Марко, коло десятої години перед полуднем.

В старім парку міскім устелило ся по стежках і алеях сухе, з дерев унаваше листе грубою верствою. Дерев з яєно-жовтим золотаво-блискучим або червоним листем, освітченим соняшним світлом, з-помежи ще зелених дерев впадало вже здалека в очи. А поміж величезними, рядом стоячими яворами, і густо засадженими иньшими деревами головної алеї звисала рання мрака великими неформними шматками.

Свіжий, потрохи землистий запах наповняв воздух.

не стояла в зв'язі з Чернівцями, як оно від тепер уже буде. В селі є спілкова крамниця, до котрої горне ся ввесь нарід. Є тут в мужицких руках і продаж тютюну (з хорошою рускою надписю). Але все ще потрібно світла і ще раз світла! — *Громадянин.*

14-ий полк гузарів вел. князя Росії Володимира устроює в неділю, дня 9-го с. м., на поли вирав коло цвинтарів в Чернівцях великі перегони з багатою програмою.

Велика буря навістила дня 1-го с. м. по полудни Відень. На бурю збирало ся вже від полудня. Около 12 години небо так засунули чорні хмари, що у всіх бюрах, склепах і локалах треба було світити. Тую страшну пітьму переривали від часу до часу зловіщі блискавки з сильними громами. О 2-гій годині зачала ся злива і в одній хвили рух на всіх улицах цілком устав. Все утікало і ховало ся, де лише могло. Першим наслідком зливи було, що канали, переповнені водою, зачали пукати і заливати пивниці домів, потім завалило ся багато домів, при чім лучали ся і капцтва. Дуже великі шкоди на залізницях міських і при роботах регуляційних Віденки. В однім місці вода перервала гату, а два робітники десь заноділи ся, мабуть забрала їх вода. Ратунком і помічю заняла ся еторожа огнева. Шкоду обчислюють на кілька мільонів зр. Около 400 людей мусіло вибратися з домів, що грозили заваленем. — Двотижневу спеку, яку панувала в цілій Галичині і дошкулювала головно мешканцям міст, перервала передвчера велика буря і злива. Тепер Львовяни можуть вже легше віддихати. — Буря з градом знищила в суботу по полудни цілком засіви в тринайцяти селах повіта перемиского на лівім березі Сяну. За одну годину град все виготв. Секретар староства Ольшевский виїхав до тих громад, щоби справдити розміри шкоди. — В околиці Нового Санча зірвала ся дня 23-го с. м. буря з градом і в трох громадах знищила всі засіви.

Страшного замаху допустив ся у Відні якийсь невисліджений доси злочинець і позбавив життя одного чоловіка, одного покалічив тяжко, а другого легко. Річ була така: При улиці цесаря Посифа єсть під ч. 7 триповерхова каменниця, а в тій каменниці на подвір'ю єсть офіцина, в котрій містять ся дві робітні: інжиніра Шолліґа для заводженя проводів газкових і водних, та слюсара будівельного Маркуса Баша, котрий вирабляє скленові заслони з карбованої бляхи і потрібні до того валки. В суботу, дня 1-го с. м., по полудни були в робітні слюсара Баша три термінатори, 17-літній Герштман, 16-літній Ен і 14-літній Шік. Около 4 год. зайшов до робітні якийсь чоловік, що подобав на робітника, і дав

Герштманови, котрий зараз коло дверей стояв при варетаті, якусь тяжку, завинену в папір пачку і сказав: „То з відливальні, для майстра“. Баша не було під той час в робітні, а що він часто з відливальні діставав всілякі предмети, то хлопець відобрав пачку і поставив її на стіл, а той, що єї приніс, виїшов тимчасом через подвір'я з каменниці. Хлопець був цікавий, що в пачці і став розвивати папір, котрий був твердий. Аж нараз настав страшний гук, за тим прошибаючий крик з болю і посипались шибі з вікон. В тій же хвили викинуло Герштмана крізь двері на подвір'я і нещасливий ледви що ще дихав. Єго розірвало майже на двоє і випустило внутренности з него. Другому хлопцеві, що стояв зараз коло Герштмана, Енови розірвало лице і попарило руки, а третого, Шіка, кусень заліза зранив лиш легко в карк. Герштман помер ще таки того самого дня в шпиталі. Він мав як-раз на другий день в неділю визволити ся і єго батько їхав вже з Айденнін на Мораві, щоби бути на торжестві визволення свого сина. Можна собі уявити розпуку нещасливого батька. Слідство викрило доси лиш тільки, що в пакеті містила ся бомба. Чи той, що єї приніс, був сам злочинцем, чи єго лиш хтось післав і він може навіть і не знав, що несе — не знати. Ті, що виділи того чоловіка, кажуть, що він був дуже бідно убраний і цілий похляпанний ванном, виглядав на якогось мулярского робітника. Баша здогадує ся знову, що замаху допустив ся давний єго термінатор, котрого він ще в зимі тамтого року вибив за то, що він, станувши на науку у другого майстра, розвідував ся, для кого він що робить і підмаляв людей, щоби не давали робити до Баша, але до єго майстра.

Лиси розмножили ся в околиці Путилова на Буковині так дуже, що селяни не можуть удержати при господарстві ні одної курки. В полонинах нападають лиси цілі стада овець, а пастихам приходиться ся іноді тяжко боротися з ними. Недавно дівчина Марія Вадилюк мусіла добре бороти ся з лисом, аби вирвати єму одно ягня, котре опісля треба було дорізати. Ловлю взяв в аренду один Прусак, котрий не знає собі дати ради, а селяни не сьміють самі убивати лисів, бо тоді жандармерія тягає їх до протоколів та по арештах.

На біциклі до престоло. Правдиве „коляреке“ вінчане, одиноке може в своїм роді, відбуло ся оногди у Відні. Молодим був знаний між віденськими біциклістами Альфонс Лайнбергер, а молодюю — єго товаришка по шпорті панна Катарина Декер. О 1/4 год. зібрали ся гості в домі панни молодой, звідки опісля в звичайнім порядку поїхали на біциклах аж до Опері, а відтам до протестантского костела. Всі гості були убрані в галевий стрій клубовий, а

украшені галузями з мірти. Підчас вінчання стояли біциклі на подвір'ю приходскім. По вінчаню вернули гості в тім самім порядку домів.

Складки. На нашу *бурсу* зложили в Сереті пп. Лев Бемер 50 кр., А. Носевич 25 кр., О. Бромилський 25 кр., др. Мразек 1 зр., Ф. Левандовский 50 кр., Н. Соляго 50 кр., Н. Шром 50 кр., Д. Гофман 25 кр., М. Ронґуш 50 кр. — разом 4 зр. 25 кр. — Крім них п. М. Делей, начальник Брідка, прислав від громади 5 зр. на бурсу. Так повинні всі рускі громади зробити; Брідок дав дуже красний приклад! — Пані Юлієтта Цуркановичева з Карапчева зложила 5 зр. на бурсу; а п. Антін Кравчук з Бережан 1 зр. Разом зложено доси на бурсу **548 зр.** — На *друкарню* зложив п. Антін Кравчук з Бережан 1 зр., п. А. Носевич 25 кр. — разом доси зібрано **860 зр. 46 кр.** — На *Народний Дім* зложив п. Альб. Носевич 50 кр.

Наука, штука і література.

Про конкуре редакції „Зорі“ читаємо в посліднім числі числі „Зорі“ таку замітку: „На розписаний с. р. нашою редакцією конкуре насіло 10 творів. Упрощена до осуду тих творів комісія, в склад котрої входили Ви. дир. Ол. Борковський, др. Щурат і К. Паньківський, перевівши на засіданю 24-го м. м. основну дискусію, не признала ні одному творови премію і поручила видруковати в „Зорі“ лиш одну новельку А. І. ч. 11 під заг. „Родина шевця“. Новелі: „В обіймах нужди“ Василя Ольговенка, „Празник в Ланівцях“ П. А. і „З нинішної доби“ показали ся такі слабкі, що й годі було про них поважно говорити. Між остатними чотирма новелями виріжнювались талановитим переведенем акції і досить зручною технікою головно „Зломані крила“ Нестора Л.—на і „Грядуче покоління“, та не доставало їм реальности описуваних подій і характерів. Ті самі хибі вказано і в слабших з огляду на техніку новелях: „Відлюдок“, „Богослови“ (автора „Родина шевця“) і „Незаконна“. Драматичного твору під заг. „Суицид“ комісія не узгляднила тому, що конкуре розписано передовсім на новелі і повісти. Докладнішу оцінку всіх творів подамо в однім з найблизших чисел „Зорі“.

„Зоря“ в ч. 14 містить дальші частини порозничаних творів (Не той став, повість Левіцького; Світові байки в сьнівах Ст. Руданського; Марія Стурат, Грінченка; Листи з Криму, Кониського; Бусько білий, Верхратского), а крім того: Упокій, поезию Грінченка; 3 поезий

В парку панувала тишина і лиш кілька помічників огородинка і кілька малих дівчат снувало ся по алеях, змітали листе з доріг і вивозили кудись.

Крім них не було нікого видко.

Мовчазний парк з своїми алеями, з своїми дорогами до їзди і нерухомими, мармуровими статуями, лежав в своїй осінній красі поважно, мов якийсь замкнений аристократичний світ, котрий вирашає собі всякого голоснійшого і живійшого руху, з винятком звуків плывучої води або пташиного щebetаня. Обемисті групи старих бородатих смек здавали ся темно-сині, а між ними миготіло кроваво-червоне листе білих берез, облите ранішим промінем сонця мов подумям.

По-над всім тим сияло синє, безхмарне склепінє.

Наталка йшла до огородинка, що мешкав десь тут в парку, увійшла в парк і звільнила хід. Ідучи містом сворим ходом огріла ся надто і тинистий холод і тишина, що царювали тут, вразили єї мило.

При ставі, що широко розлив ся, а обгороджений ажуровими штахетами лиснів з трави мов якийсь величезне зеркало, станула мимоволі.

Вода мала для неї незрозумілу притягаючу силу. Она сперла ся о штахети і споглядала з задумчивою цікавостю на гладку, нерухома, зеркальну площу...

В ній відбивало ся так виразно погідне осінне небо з поодинокими білими хмарочками, і верхки дерев, жовті, зелені, темно-сині, червоні... Все бачило ся тут, лиш здавало ся все нерухоме, мов закладє і мов на глибокім недостижимім дні...

Її стало горячо і она розіпняла пальто. Опісля зігнула ся глибоше над водою і в такій поставі якийсь час дивила ся в глибіню...

Єї обгорнуло чувство подібне до туги, забажало єї почути на своїм тілі холодну воду, але не отєю, лиш иньшу, рвучу. Спершу мусіла би надливати на неї звільна, мов граючись, мов несьміливо, примануючо, а відтак чим раз скорше і скорше, чим раз живійше. Мусіла би напирати на неї, поривати єї. Она боролась би з філіями, поринала би в них, сьміялась би в них, сьміялась би голосним бутнім сьміхом і аж відтак розкошувала би в них...

Ціле прегарне, барвне окружене здавало ся їй в воді красшим, ніж казка.

Нараз помітила себе. Читак виглядала она?

Чорний жалібний стрій і довга крепа, спадаюча з капелюха аж до землі, робили єї ще вищою. Однак єї обличє видавало ся їй иньшим як звичайно. Великі блискучі очи дивили ся з лица так спокійно, однак заразом так вижидуючо! Чого они ожидали, чого? Чого-ж би? Она усьміянула ся. Їй пригадала ся єї повість.

Нагадавши се, здало ся їй, мов би жите лежало перед нею як один прегарний, празничний

день, як якийсь світ ясности, препишної, незнаної доси краси...

„Полудне“, задзвеніло щось в ній, „полудне...“

Так, єї полудне зближало ся, се відчувала она всіми нервами, в ній сьпівало щось тисячями голосів про него, а й єї окружене заповідало єго.

І чому-ж би ні? Она не бажала ніколи чогось неможливого, не жадала чогось такого ані від людей ані від обставин. Она й не спускала ся ніколи на сиду других, не була і трусом, мала відвагу! Она й не хотіла милостині від долі — всего того не було для неї. Она чула ся такою сильною і здатною до життя, що здавало ся, для неї не істнувало нічого, чого не могла би побороти!

В сій хвилі здавало ся їй, що єї душу осьвічує сонце, що оно миготить крізь єї нерви, пронизує єї, що в єї жилах гонить кров скорше і що чує голосне жите в собі і кругом себе.

На час прижмурила очи, мов би бояла ся, щоби то раюване єї душі не згубило ся через якийсь инше вражєне. Їй було так мило і гарно тепер... саме, саме тепер... Коли отворила по хвилі очи і побачила свій власний образ у воді, внали їй в очи єї незвичайно червоні уста.

„Я гарна!“ заговорив в ній якийсь голос.

(Дальше буде).

В. Ахшарумова, В. Шурата; Хроніку і бібліографію. — Ілюстрації уміщені отей: Павло Подуботок (портрет), Ворожба (рисунок Іжакевича), Хрест в Ростоках (повіту косівського). — Додаток: 13-ий аркуш словаря російсько-українського від слова „Помісь“ до слова „Понадять“.

Телеграми „Буковини“.

3 дня 4-ю серпня 1896 року.

Відень. Доси не udało ся поліції відкрити злочинця, котрий передвчера підложив в дільниці Леопольдштат бомбу. В письмі, котре він лишив, находять ся між німецькими буквами також славянські, з чого вносять, що злочинець є Чех або чужинець.

Софія. Хтось положив на гріб Стамбулова бомбу, котра зірвала хрест і ушкодила сильно цілий гріб. Трумна остала неушкоджена.

Сіамптен. Лігунгчані відіхав до Лондону.

Царгород. З віридостойного жерела доносять, що Порта готова деякі жаданя кретенської більшости узгляднити, але ніяк не годить ся на засадничі зміни в галепейскім трактаті.

РАМИ

для образів і фотографій можна найдешевше дістати лише у

Б. САЛЬТЕРА

в Чернівцях,

ул. почтова ч. 9 (напротив будинку ц. к. пошти). 14—20

РУСКА КАСА
 Для ошадности і позичок, стоварищенське товариство в ограніченно поручком в Чернівцях, ул. Петровича 2.
 Приймає вкладні наданці на 5 1/2 процент від членів, що заплатили цілу членську вкладку. Дивіденда від членських вкладок може в році 1896 вносити найбільше 6 1/2 процент (з 18 стат.) Членська вкладка вносить 20 зр. а. в. Славян, що згоджують ся о позичку, як також рачителі повинні предложити ви- тег табузирний, або що найменше книжочку позачкову і аркуш поєдності.

Поручаємо гостинницю Метрополь Лерхенфельда в Чернівцях при улици Ратушевій.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ повинна находити ся **Народописна карта** українсько-руского народу, зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічнім закладі Андрія Андрейчина у Львові.
Книгарска ціна карти, наклеєної вже на полотні, вносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.
 Купити можна в „Просвіті“ у Львові, ринок ч. 10.
 Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Конкурс до бурси.

Виділ „Руского Народного Дому“ в Чернівцях розписує сим конкурс на принятие учеників до „Бурси“ товариства з слідующим шкільним роком 1896/7.

Приймаючи до „Бурси“ взагалі учеників-Русинів шкіль середних, відзиваємо ся в сій справі передовсім до родичів і опікунів тих учеників, що в речини перед вакаціями зложили вступний іспит до I. класи новооснованої ц. к. низшої гімназії в Чернівцях (при улици шкільній), як також і до тих родичів, що ще по вакаціях наміряють записати свої діти до сеї гімназії.

Бурса „Народного Дому“ дасть своїм вихованцям: вигідне помешкане (в комнатах товариства, ул. Петровича 2); харч, опал, світло, услу, гу і пране 3); достарчить їм—о скілько на то призвоять фонди — книжок і приборів шкільних: 4) постарає ся о відповідний їх надзир, в потребі і о лікарську опіку та о полекшу шкільної науки через совіетних інструкторів; взагалі займе ся як найстараннійше цілим їх вихованем.

Місячна оплата за одного ученика вносить 15 зр., однак бідних учеників буде приймати ся і за знижену оплату, а по змозі навіть цілком безплатно; палезитість можна після умови сплачувати також натураліями і віктуалами.

В поданю, заосмотренім метрикою, свідоцтвом шкільним і евентуально свідойтвом убожества (коли подає ся о знижене оплати) треба виразно заявити, за яку оплату бажають собі родичі прийняти своїх дітний до бурси; ученики, що вже перед вакаціями зложили вступний іспит до I. кл. гімназійної, не потребують залучувати метрики і свідоцтва шкільного. Приняті до бурси ученики мають виказати ся при вступі, що посідають 4 пари біля, 2 рушники, 2 простирала, подушку, ковдру або кощик і відповідну одєжу. Подане належить вносити найдальше до 15-го н. ст. серпня с. р. до заряду Бурси „Руского Народного Дому“ в Чернівцях, ул. Петровича 2.

Від Виділу „Руского Народного Дому“, Чернівці, дня 23-ю липня 1896.

Рух поїздів залізничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди			Відходять	Поїзди		
	поспішні	особові	мішані		поспішні	особові	мішані
до Чернівців				з Чернівців			
3 Відня, Кракова, Львова, Станіславава, Коломиї і Снятина	1128	657	1028 550	До Снятина, Коломиї, Станіславава, Львова, Кракова і Відня	347	941	1029 538
3 Букарешту, Яс, Сучави, Глибоки	329	912	1000 523	До Глибоки, Сучави, Яс, Букарешту	1203	717	1048 616
3 Новоселиці, Садагури			1113 950	До Садагури, Новоселиці			430 621
до Львова				зі Львова			
3 Відня, Кракова	130 510	655	930 955	До Кракова і Відня	250 1100	440	955 645
3 Букарешту, Сучави, Чернівців, Станіславава	955	613	728 201	„ Підволочиск	211 600		930 1045
3 Підволочиск	230 1005	805	510	„ „ з Підзамча	225 614		948 1112
3 „ на Підзамче	218 950	742	445	„ Чернівців, Сучави, Яс, Букарешту	610	1025	245 1015
3і Стрия		1210	8 150	„ Стрия		522	935 722
3 Белзця		800	545	„ Белзця		915	705
3і Скольного і Стрия		1010		„ Скольного і Стрия			305
3 Відня, Кракова (т. зв. блискавичний потяг)		845		„ Кракова, Відня, (т. зв. блискавичний потяг)	840		

Підчеркнені числа означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від чьвівського о 36 минут, а від черновецкого о 44 минут; коли на залізници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 минут.

